

SZAKDOLGOZAT

Bozóki Bence

KAPOSVÁR

2024

Absztrakt

Témaválasztásomat az indokolja, hogy a környezettudatos gondolkozás manapság egyre fokozottabban, a jövőben véleményem szerint mindenhol folytonos szerepet fog vállalni legyen szó mindennapi életünkről, vállalatban betöltött szerepünkről vagy a társadalmi, szociális megítélésünkről.

A csomagolás egy olyan fontos téma, amely a mindennapi életünk szerves részévé vált, miközben jelentős hatással van környezetünkre és egészségünkre. Nem csupán a termékek fizikai védelmét szolgálja, hanem kommunikációs eszközként is funkcionál, azonban a gyártása és felhasználása során, valamint a hulladékként való kezelésekor komoly környezeti kihívásokat vet fel. Az elmúlt évtizedek kutatásai egyértelműen igazolták a csomagolóanyagok klímaváltozásra és környezeti terhelésre gyakorolt negatív hatásait. A műanyagok lebomlásának lassúsága és az azokból származó mikroplasztikok felhalmozódása a természetben súlyos problémákat okoz. A hulladékként kezelt csomagolóanyagok, különösen a műanyagok, a tengerekben és óceánokban egyre nagyobb szennyeződést okoznak, befolyásolva az élővilágot és az ökoszisztémát. A szemléletformálás és a tudatosság növelése kiemelten fontos a csomagolás terén. Az embereknek és vállalkozásoknak egyaránt tisztában kell lenniük azzal, hogy milyen anyagokból készülnek a csomagolóanyagok, hogyan lehetne csökkenteni a felesleges csomagolást, és hogyan lehetne a hulladék újrahasznosítását elősegíteni.

A szakdolgozatom elkészítése során egyaránt dolgoztam primer és szekunder adatokkal.

Primer kutatásként mélyinterjút készítettem 5 db csomagolással is foglalkozó vállalattal, akik képviselőinek előre megírt kérdéseket tettem fel, amik úgy érzem, hogy lefedték a cég gondolkodásmódját, stratégiáját és módszereit a fenntarthatóbb gyártási és termelési folyamatok, valamint a csomagolóanyagok felhasználása tekintetében. Ezekon felül válaszokat kaptam azzal kapcsolatban, hogy a magyar és Európai Unió jogi környezet, az emberek és kiskereskedelmi láncok által létrejött külső nyomások miként menedzselhetőek.

Szekunder kutatásaim közé tartoznak a csomagolás pontos meghatározását, környezetre gyakorolt hatásait és hasznosítási módszereit, funkcióit bemutató szacikkek, könyvek, gazdasági folyóiratok és a Magyar Állam csomagoló anyagok kategorizált újrahasznosítási törvénye

Dolgozatomban bemutatom a csomagolással kapcsolatos veszélyeket, a szabályozás fontosságát, öt hazai céggel készített interjú segítségével elemzem a magyarországi helyzetet. Az interjúk során az emberek és vállalkozások fenntarthatósággal való kapcsolatát és választási tudatosságát vizsgálhatjuk. Fontos megérteni, hogy az egyéni és vállalati döntések milyen hatással vannak a környezetre, és hogyan lehetne ezeket a hatásokat pozitív irányba befolyásolni. A környezetvédelem és fenntarthatóság egyre fontosabbá válik a társadalomban, és ennek részeként a csomagolási iparág is fokozatosan változik. Az innováció és a fenntarthatóság központi szerepet játszik az iparág fejlődésében, és egyre inkább elterjednek az újrahasznosított és biológiailag lebomló anyagok felhasználása, valamint az egyszerűsített, funkcionális csomagolások tervezése a felesleges anyagfelhasználás csökkentése érdekében. Magyarországon is láthatók ezek a tendenciák, és Somogy vármegyében is megfigyelhető a fogyasztók és vállalatok fenntarthatósággal kapcsolatos tudatosságának növekedése. Az emberek egyre inkább választanak környezetbarát termékeket, és a vállalatok is egyre nagyobb figyelmet fordítanak a fenntarthatóságra.

Azonban még mindig vannak kihívások és akadályok a fenntartható csomagolás terén. Az újrahasznosítás és újrahasznosítható anyagok használata mellett fontos az ellátási lánc optimalizálása és a fenntartható gyártási és logisztikai folyamatok kialakítása is. Emellett a fogyasztók szerepe is kiemelkedő fontosságú, hiszen ők döntenek el, hogy mely termékeket választják, és ezzel befolyásolják a vállalatok gyakorlatát.

A környezettudatosság és fenntarthatóság iránti növekvő igények a vállalatokat is arra ösztönzik, hogy felelősséget vállaljanak és lépéseket tegyenek a környezeti terhelés csökkentése érdekében. Azonban ezeknek a változásoknak nemcsak előnyei, hanem költségei is vannak, és a vállalatoknak komoly beruházásokra van szükségük a fenntarthatósági célok eléréséhez. Dolgozatomban kitértem a hazai szabályozásra is, hiszen ez volt az egyik negatív hatás melyet a megkérdezett vállalkozások kiemeltek az interjúk során. Az EPR (Extended Producer Responsibility) rendelet egy uniós szabályozás, mely a termékek gyártóit és forgalmazóit terheli a termékek teljes életciklusának fenntartható kezeléséért és újrahasznosításáért. Bár célja a környezetvédelem és a hulladékcsökkentés, sok kritika éri, mivel túlzott adminisztrációs terhet és költségeket ró a vállalatokra, ami akár az árakra is kihat. Emellett az egyenlőtlen piaci feltételek miatt a kisebb vállalkozásoknak nehézségeket okozhat a megfelelés.

Összegezve a kutatásom során azt állapítottam meg, hogy egy lépcsőzetesebb, fokozatosabb vállalati terhelés és csomagolások újrahasznosításáért felelős, független ellenőrző rendszer kiépítése kritikus lenne abban, hogy a vállalatok ne hatalmas teherként, hanem fejlődési és előrelépési lehetőségként tekintsenek a környezettudatosságra. Emellett úgy gondolom, hogy egy egész társadalmat lekötő, a környezeti tudatosságot mélyítő tanító programtervezet megfogalmazása és megvalósítása nagyon szükségzerű lenne hazánk versenyképességét tekintve, akár gazdasági fejlődés vagy a környezetünkért felelős emberi mivoltunk tekintetében.

Végül fontos megjegyezni, hogy a fenntarthatóság és környezetvédelem nemcsak az iparágak felelőssége, hanem az egész társadalomé. Az egyéneknek és vállalatoknak egyaránt ki kell venniük a részüket a fenntartható jövő kialakításában, és együtt kell működniük a környezeti kihívások kezelése érdekében. Csak így lehetünk képesek fenntartható jövőt biztosítani a következő generációk számára.

Kulcsszavak: Csomagolás, Fenntarthatóság, Környezetvédelem, Csökkentett hulladék, Műanyagok, Innováció, Környezeti lábnyom, Tudatos fogyasztás, Fenntartható csomagolási megoldások, Környezeti és társadalmi felelősségvállalás, Környezettudatosság, Környezeti kihívások, Élelmiszerek csomagolása, Ellátási lánc optimalizálása, Fogyasztói magatartás, Üzleti stratégia, Állami szabályozás, EPR rendszer, Gazdasági hatás, Versenyképesség

Főbb szakirodalom:

- Harangozó Gábor – Csutora Mária – Tátrai Tünde – Vörösmarty Gyöngyi (2019): A zöld ellátásilánc-menedzsment fejlődése – Múlt, jelen és jövő vezetéstudomány / Budapest Management Review, 1. évf. 2019. 12. szám
- Tiszai Géza-Pónusz Mónika (2019): Környezetbarát csomagolás a zöld ellátási lánc szemszögéből Fenntartható gazdálkodás
- KPMG (2019): The next wave of plastic
- Diófási-Kovács Orsolya (2020): Zöld logisztikai megoldások Magyarországon - 3PL szolgáltatók környezetvédelmi tevékenységeinek elemzése Logisztikai trendek és legjobb gyakorlatok VI. évfolyam 1. szám